

Motywy głosowania w wyborach do PE

Znak jakości przyznany CBOS przez
Organizację Firm Badania Opinii i Rynku na rok 2024

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

W czerwcowym badaniu¹ zapytaliśmy osoby deklarujące udział w wyborach do Parlamentu Europejskiego o ich decyzje wyborcze. Interesowało nas, dlaczego zdecydowały się poprzeć dany komitet wyborczy. Było to pytanie otwarte, na które respondenci samodzielnie formułowali odpowiedzi.

Część spośród podawanych uzasadnień i motywów głosowania jest podobna w przypadku wyborców wszystkich ugrupowań, których reprezentanci znaleźli się w europarlamencie. Wśród nich można wymienić m.in. najczęściej powtarzające się uzasadnienia, takie jak identyfikacja z danym ugrupowaniem i jego postulatami programowymi, dobra ocena jego polityków, wiarygodność danej formacji czy też brak zaufania do innych ugrupowań sceny politycznej. Za ogólnymi i często podobnie brzmiącymi motywacjami kryją się jednak niekiedy odmienne, a nawet przeciwstawne przekonania. Obok takich ogólnych uzasadnień pojawiały się także motywy odwołujące się do konkretnych treści programowych i specyfiki poszczególnych ugrupowań.

Wyborcy **Koalicji Obywatelskiej**, podobnie jak głosujący na pozostałe komitety, najczęściej tłumaczyli swoją decyzję aprobatą programu tego ugrupowania, mówili o dzieleniu poglądów i wartości przez nie reprezentowanych lub ogólnie o poparciu dla niego (27%). Spora część z nich chwaliła polityków KO, w tym jej kandydatów do Parlamentu Europejskiego, lub zaznaczała, że chciała udzielić poparcia konkretnej osobie (14%). Często mówiono także o zaufaniu do tego ugrupowania (11%). Wyborcy KO głosowali na tę formację ze względu na jej proeuropejskie nastawienie (10%). W ich ocenie wybór tego ugrupowania daje gwarancję, że Polska pozostanie w Unii Europejskiej. Duża grupa głosujących (9%), udzielając poparcia KO, chciała wyrazić sprzeciw wobec PiS i zminimalizować szansę tej partii na dobry wynik wyborczy. Sporo osób bardzo ogólnie deklarowało, że KO im odpowiada (7%) lub wyrażało nadzieje na pozytywne zmiany (5%). Za poparciem dla tego ugrupowania przemawiał także jego program gospodarczy, który – w ocenie wyborców – daje perspektywę rozwoju kraju (4%). Wskazywano ponadto, że KO reprezentuje takie wartości jak demokracja i praworządność (4%). Wśród pozostałych motywów poparcia dla tego ugrupowania wymieniano także m.in. jego skuteczność w działaniu, kompetencje (3%). Niektórzy deklarowali się jako stali wyborcy KO, popierający ją z wyborów na wybory (3%). Inne wątki pojawiły się w wypowiedziach sporadycznie.

---

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (410) przeprowadzono w ramach procedury mixed-mode na reprezentatywnej imiennej próbie pełnoletnich mieszkańców Polski, wylosowanej z rejestru PESEL.

Każdy respondent wybierał samodzielnie jedną z metod:

- wywiad bezpośredni z udziałem ankietera (metoda CAPI),
- wywiad telefoniczny po skontaktowaniu się z ankieterem CBOS (CATI) – dane kontaktowe respondent otrzymywał w liście zapowiadnim od CBOS,
- samodzielne wypełnienie ankiety internetowej (CAWI), do której dostęp był możliwy na podstawie loginu i hasła przekazanego respondentowi w liście zapowiadnim od CBOS.

We wszystkich trzech przypadkach ankietę miała taki sam zestaw pytań oraz strukturę. Badanie zrealizowano w dniach od 10 do 20 czerwca 2024 roku na próbie liczącej 1055 osób (w tym: 64,7% metodą CAPI, 21,4% – CATI i 13,8% – CAWI).

CBOS realizuje badania statutowe w ramach opisanej wyżej procedury od maja 2020 roku, w każdym przypadku podając proporcje wywiadów bezpośrednich, telefonicznych i internetowych.

Głosujący na **Prawo i Sprawiedliwość**, uzasadniając swoją decyzję wyborczą, niemal równie często co o identyfikacji z tym ugrupowaniem (24%) mówili o dokonaniach tej partii podczas sprawowania władzy, podkreślając jej zasługi dla Polski, ale także dla zwykłych ludzi, którym za poprzednich rządów dobrze się żyło (ogółem 23%). Często wskazywano również, że jest to partia sprawdzona i godna zaufania (13%). Istotnym motywem oddania głosu na PiS było przekonanie, że ugrupowanie to w swoim działaniu kieruje się patriotyzmem i troską o interes Polski (12%). Podobnie jak w pozostałych elektoratach wśród najczęstszych powodów oddania głosu na PiS wymieniano dobrą ocenę polityków tego ugrupowania, w tym chęć poparcia w wyborach konkretnego kandydata (10%). Elektorat PiS jako jedyny zwracał uwagę na przywiązanie do religii i tradycyjnych wartości (4%). Wyborcy tego ugrupowania rzadziej niż głosujący na inne komitety uzasadniali swoją decyzję brakiem lepszej alternatywy czy głosowaniem negatywnym (ogółem 4%). Także wśród wyborców PiS część osób poprzestała na ogólnych deklaracjach, że wybrane ugrupowanie im odpowiada (4%) lub że daje nadzieję na poprawę (3%). Część deklarowała się jako stali wyborcy tego ugrupowania (3%). Inne uzasadnienia wskazywano rzadziej.

Wyborcy **Konfederacji WiN** swój wybór zdecydowanie najczęściej uzasadniali identyfikacją z tym ugrupowaniem i jego programem (39%). Drugim najczęściej podawanym motywem było przekonanie, że Konfederacja w swoich działaniach kieruje się interesem Polski, jest ugrupowaniem patriotycznym (13%). Spora część wyborców Konfederacji, popierając ją, chciała pokazać brak zaufania do innych ugrupowań sceny politycznej, przede wszystkim jej głównych graczy, a więc KO i PiS (11%). Podobnie jak w przypadku wyborców innych komitetów popierający Konfederację z aprobatą wypowiadali się o politykach tej formacji (9%) i deklarowali zaufanie do tego ugrupowania (8%).

Głosujący na Konfederację często wyrażali zastrzeżenia wobec Unii Europejskiej i jej polityki: krytykowali Zielony Ład i ograniczenia z nim związane (8%) i ogólnie deklarowali sprzeciw wobec dalszego rozwoju integracji europejskiej (6%). Swój wybór tłumaczyli ponadto niechętnym stosunkiem do migrantów napływających do Europy (4%) oraz – niekiedy – sprzeciwem wobec liberalizacji aborcji (2%). Dla głosujących na Konfederację, podobnie jak dla wyborców KO, ważny był program gospodarczy (4%).

Obok kwestii programowych często wskazywano na inne motywy poparcia tego ugrupowania, związane m.in. z jego pozycją na scenie politycznej, „świeżością”. Zwracano uwagę, że to ugrupowanie jeszcze nie rządziło i trzeba dać mu szansę (7%), ogólnie wyrażano chęć zmiany (5%), a także podkreślano, że jest ono spoza układu partyjnego, koncentruje się na konkretach, a nie na ideologii (4%).

Dość często wymieniano zalety Konfederacji i jej polityków: z jednej strony wskazywano na skuteczność, determinację w działaniu (5%), z drugiej na walory moralne, uczciwość i rzetelność (5%). Niekiedy ogólnie mówiono o pozytywnym nastawieniu do tego ugrupowania (3%). Inne motywy deklarowano sporadycznie.

Głosujący na **Trzecią Drogę** uzasadniali swój wybór przede wszystkim chęcią poparcia tej formacji i jej programu (31%), a w drugiej kolejności pozytywną oceną jej polityków, w tym także kandydatów do PE (21%). W wielu wypadkach wybierali oni to ugrupowanie z braku zaufania do innych, jako najlepszą możliwą alternatywę dla nich (10%). W ocenie jej wyborców Trzecia Droga reprezentuje polityczny środek, wnosi do polityki umiarkowanie i rozsądek (8%), daje także nadzieję na nową jakość i zmianę (4%) oraz na zmniejszenie konfliktów (2%). Biorąc pod uwagę szczegółowe kwestie programowe, można powiedzieć, że wyborcy Trzeciej Drogi kojarzą to ugrupowanie z postulatami dotyczącymi ochrony środowiska i przeciwdziałania zmianom klimatycznym (6%). Podobnie jak w przypadku innych elektoratów część wyborców (4%) tłumaczyła, że konsekwentnie głosuje na to ugrupowanie w kolejnych wyborach. Inne motywy podawano rzadko, a spora grupa respondentów nie umiała uzasadnić swojej decyzji wyborczej.

Wyborcy **Lewicy** szczególnie często deklarowali identyfikację z wybranym ugrupowaniem (42%) oraz pozytywnie wypowiadali się o jego politykach (27%). Kwestie programowe odgrywają dla nich, podobnie jak dla wyborców Konfederacji, szczególnie dużą rolę. Oddając głos na Lewicę, chcieli wyrazić swoje poparcie dla praw osób LGBT (11%), działań mających na celu ochronę środowiska i przeciwdziałanie zmianom klimatu (9%) oraz dla liberalizacji prawa do aborcji (5%), a także ogólnie dla rozwoju integracji europejskiej (3%). Wśród wyborców Lewicy pewną rolę odgrywało również głosowanie negatywne (7%) oraz – rzadziej – głosowanie taktycznie, oparte na jakiejś kalkulacji, np. głosowanie dla zrównoważenia sił (5%). Obok ogólnie wyrażanego pozytywnego stosunku do tego ugrupowania (5%) wskazywano na udzielenie mu poparcia także we wcześniejszych głosowaniach (3%). Inne motywacje i uzasadnienia pojawiały się sporadycznie.

TABELA 1

Motywy głosowania na wybrany komitet wyborczy w wyborach do PE – na podstawie odpowiedzi na pytanie otwarte	Zdeklarowani wyborcy				
	KO	PiS	Konfederacja WiN	Trzecia Droga	Lewica
	w procentach				
Aprobata programu, bliskość poglądów i wartości, sympatia/poparcie dla danej opcji – ogólnie	27	24	39	31	42
Dobra ocena polityków tego ugrupowania, kandydatów do PE – ogólnie i szczegółowo	14	10	9	21	27
Wiarygodność, zaufanie do tego ugrupowania	11	13	8	2	
Głosowanie negatywne, przeciw innemu ugrupowaniu, mniejsze zło	9	4	11	10	7
Dobra ocena rządów tego ugrupowania, ich osiągnięć – ogólnie i konkretnie	2	23			
Patriotyzm, troska o interes Polski	1	12	13		
Ogólnie – najbardziej mi odpowiadają, podoba mi się itp.	7	4	3	5	5
Proeuropejskość, ugrupowanie opowiadające się za pozostaniem Polski w Unii Europejskiej, rozwojem integracji	10				3
Już wcześniej ich popierałem(a)m, konsekwencja w głosowaniu, zawsze na nich głosuję	3	3		4	3
Ogólnie wyrażana nadzieja na poprawę	5	3	1		1
Program gospodarczy, szansa na rozwój kraju	4	1	4		
Przymioty moralne, np. uczciwość, rzetelność	2	2	5	2	
Determinacja, skuteczność w działaniu, kompetencje itp.	3	1	5		
Chęć zmiany, czegoś nowego	2		5	4	
Eurosceptycyzm, przeciw nadmiernej integracji, poparcie dla Europy ojczyzn itp.		2	6		
Inni głosują na to ugrupowanie, ktoś mnie przekonał, doradził mi	1	2	1	2	
Zielony Ład – rewizja, ekologia – przeciw nadmiernym ograniczeniom		1	8		
Tradycyjne wartości, religia, Bóg, Honor, Ojczyzna		4			
Ugrupowanie proekologiczne, ochrona środowiska				6	9
Demokracja, praworządność, ugrupowanie prodemokratyczne	4				
Głosowanie strategicznie, taktyczne itp. kalkulacje	2	1			5
Jeszcze nie rządzą, młodzi, trzeba im dać szansę			7		
Bezpieczeństwo Polski	2	1			
Umiar, rozsądek, środek	1			8	
Prawa osób LGBT – poparcie					11
Oczekiwana poprawa warunków bytu, lepszego życia		2		2	
Spokój, stabilność, wyciszenie konfliktów, także: normalność	2			2	
Głosowanie bez większego przekonania	1			2	2
Ugrupowanie neutralne, poza ideologiami i partiami			4		
Sprzeciw wobec przyjmowaniu migrantów			4		
Sprzeciw wobec aborcji		1	2		
Dostępność aborcji					5
Inne konkretne kwestie			1		
Inne odpowiedzi	2	1	1	2	
Trudno powiedzieć	1	4		9	

Wydaje się, że deklaracje dotyczące motywów głosowania w czerwcowych wyborach do Parlamentu Europejskiego pokazują nie tylko motywacje stojące za wyborem europarlamentarzystów, ale także szerzej tłumaczą poparcie dla głównych ugrupowań sceny politycznej. Na podstawie zebranych deklaracji można powiedzieć, co stanowi o specyfice tego poparcia. Badanie potwierdza wcześniejsze ustalenia, że elektorat Koalicji Obywatelski jest proeuropejski, antypisowski, deklaruje przywiązanie do takich wartości jak demokracja, praworządność, ważny jest także dla niego rozwój gospodarczy. Wyborcy Prawa i Sprawiedliwości chwalą efekty ośmiu lat rządów tej partii, sami czują się ich beneficjentami, cenią PiS za patriotyzm oraz stanie na straży tradycyjnych wartości. Jeśli chodzi o motyw, którymi kierują się zwolennicy Konfederacji WiN, to troska o interesy Polski łączy się z eurosceptycyzmem. Są oni przeciwni rozwojowi integracji europejskiej, Zielonemu Ładowi oraz przyjmowaniu migrantów. Istotne są dla nich kwestie gospodarcze. Opowiadają się za zmianą w polityce, chcą wyjść poza układ polityczny, w którym główne siły stanowią PiS i KO. Głosujący na Trzecią Drogę także poszukują alternatywy dla głosowania na główne ugrupowania – to wyborcy „środka”, ceniący umiarkowanie i rozsądek, spośród kwestii programowych zainteresowani są rozwiązaniami mającymi na celu ochronę środowiska i klimatu. Dla wyborców Lewicy ważne są prawa osób LGBT, ekologia oraz dostępność aborcji.

Opracowała

Beata Roguska